

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Εαρινό εξάμηνο
2024-2025

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ
Νάγια Γρίλλια

Pear earth...

**ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ
ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ &
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ**

**ΜΑΘΗΜΑ 7ο
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ**

ΜΑΘΗΜΑ 7ο

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ

Abuela Grillo

έναν μύθο
που συναντά την πραγματικότητα

Ayoreo

Οι Ayoreo είναι ένας νομαδικός λαός
αυτοχθόνων της Ανατολικής Βολιβίας

Πιστεύουν στο μύθο της **Direjná** της
‘γιαγιάς γρύλλος’ (Abuela Grillo) η
οποία **όταν τραγουδούσε έφερνε τη βροχή στη γη.**

*Είχε δικά της όλα τα νερά της γης και όπου
βρισκόταν έπεφτε βροχή. Όμως μια μέρα που από
μεγάλη χαρά τραγουδούσε και τραγουδούσε,
έπεφτε ασταμάτητα δυνατή βροχή και ήρθαν
μεγάλες πλημμύρες στη Βολιβία.*

*Τα εγγόνια της θυμωμένα της ζήτησαν να φύγει
μακριά και αυτή βρήκε καταφύγιο στον ουρανό.
Τώρα πια η Abuela Grillo από ψηλά στέλνει τη
βροχή της στη γη κάθε φορά που κάποιος
αφηγείται την ιστορία της...*

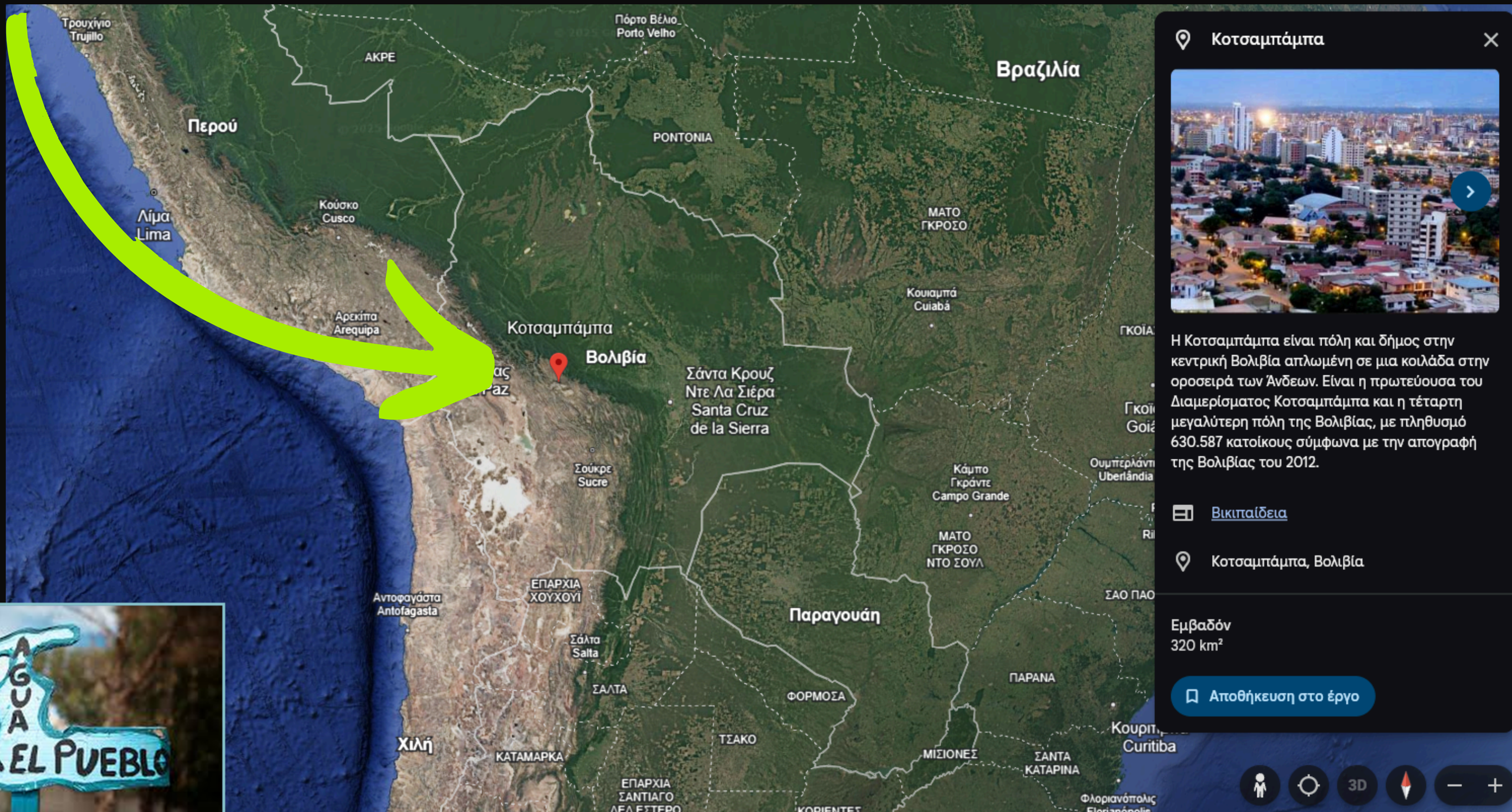

Cochabamba της Βολιβίας

1999-2000

Cochabamba Water war

γίνονται μαζικές
διαδηλώσεις
ενάντια στην
ιδιωτικοποίηση
της δημοτικής
επιχείρησης
ύδρευσης

2009 Δανία

directed by
Denis Chapon
&
created by
the Animation Workshop

8 δημιουργοί κινουμένων
σχεδίων από τη Βολιβία
εργάστηκαν μαζί με το
σκηνοθέτη Denis Chapon και
το Εργαστήριο Κινουμένων
Σχεδίων της Δανίας

για να ξαναπούν την ιστορία
της Abuela Grillo...

ABUELA
GRILLO

Reflection

Υπήρξε βοηθητική η συνεργασία μεταξύ σας;

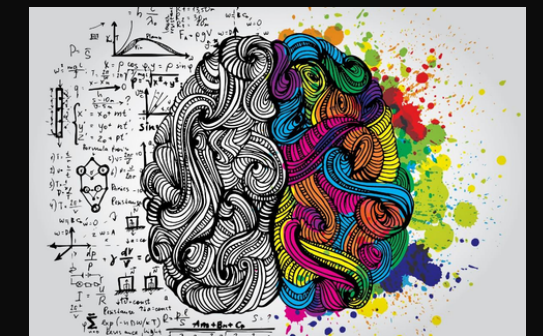

Πώς επηρέασε η αλληλεπίδραση μεταξύ σας τον τρόπο που διαμορφώσατε τις απαντήσεις σας;

Ποιος ήταν ο ρόλος των εκπαιδευόμενων

Ποιος ήταν ο ρόλος της εκπαιδευτριας

Η αξιοποίηση της τέχνης θεωρείτε ότι βοήθησε στην προσέγγιση του θέματος; Αν ναι, με ποιον τρόπο;

Μια περιβαλλοντική αφήγηση για το νερό...

Εικονογραφημένη Ιστορία ή Κόμικ

- Δημιουργήστε μια ιστορία την οποία αφηγείται μια σταγόνα που περνά από ποτάμια, σωλήνες, εργοστάσια, πόλεις, χωριά, μέχρι να ξαναφτάσει στη φύση.
(Μπορεί να περιλαμβάνει στιγμές "χαράς", "φόβου", "αγώνα" οι οποίες θα αναδεικνύονται μέσα από μια προσωποποιημένη αφήγηση)

Οπτική Αφήγηση / Φωτοϊστορία

- Φωτογραφήστε σημεία στην πόλη/γειτονιά σας που συνδέονται με το νερό (βρύσες, ποτάμια, σωλήνες, εγκαταλελειμμένα υδραγωγεία).
- Δημιουργήστε μια ιστορία με λεζάντες και φωτογραφίες, με αφηγηματική ροή.
- Δώστε το δικό σας τίτλο..

Μια περιβαλλοντική αφήγηση για το νερό...

Κολάζ ή Αφίσα-Αφήγηση

- Συνδυάστε λέξεις, αποκόμματα, εικόνες και σχέδια για να φτιάξετε μια αφίσα-αφήγηση για το δικαίωμα στο νερό.

Επιλέγω ένα από τα παραπάνω...

ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΡΟΛΩΝ

THE COCHABAMBA WATER WAR

The story...

Ο Πόλεμος του Νερού της Κοτσαμπάμπα, επίσης γνωστός ως ο Πόλεμος του Νερού της Βολιβίας, ήταν μια σειρά από διαμαρτυρίες που έλαβαν χώρα στην Κοτσαμπάμπα, την τέταρτη μεγαλύτερη πόλη της Βολιβίας, μεταξύ Δεκεμβρίου 1999 και Απριλίου 2000, ως απάντηση στην ιδιωτικοποίηση της δημοτικής εταιρείας ύδρευσης της πόλης SEMAPA. Το κύμα των διαδηλώσεων και της αστυνομικής βίας περιγράφηκε ως δημόσια εξέγερση κατά των τιμών του νερού.

Οι εντάσεις ξέσπασαν όταν μια νέα εταιρεία, η Aguas del Tunari, υποχρεώθηκε να επενδύσει στην κατασκευή ενός μακρόπνοου φράγματος (προτεραιότητα του δημάρχου Μάνφρεντ Ρέγιες Βίγια), οπότε αύξησε δραστικά τις τιμές του νερού. Οι διαμαρτυρίες, οι οποίες οργανώθηκαν σε μεγάλο βαθμό μέσω της Coordinadora (Συμμαχία για την Υπεράσπιση του Νερού και της Ζωής), ενός συνασπισμού της κοινότητας, ξέσπασαν τον Ιανουάριο, τον Φεβρουάριο και τον Απρίλιο του 2000, με αποκορύφωμα δεκάδες χιλιάδες να διαδηλώνουν στο κέντρο της πόλης και να μάχονται με την αστυνομία. Ένας πολίτης σκοτώθηκε.

Τον Απρίλιο του 2000, η εθνική κυβέρνηση καλεί τους εμπλεκόμενους φορείς για διαβούλευση... με βασικό ερώτημα:

Να κατασκευαστεί το φράγμα?

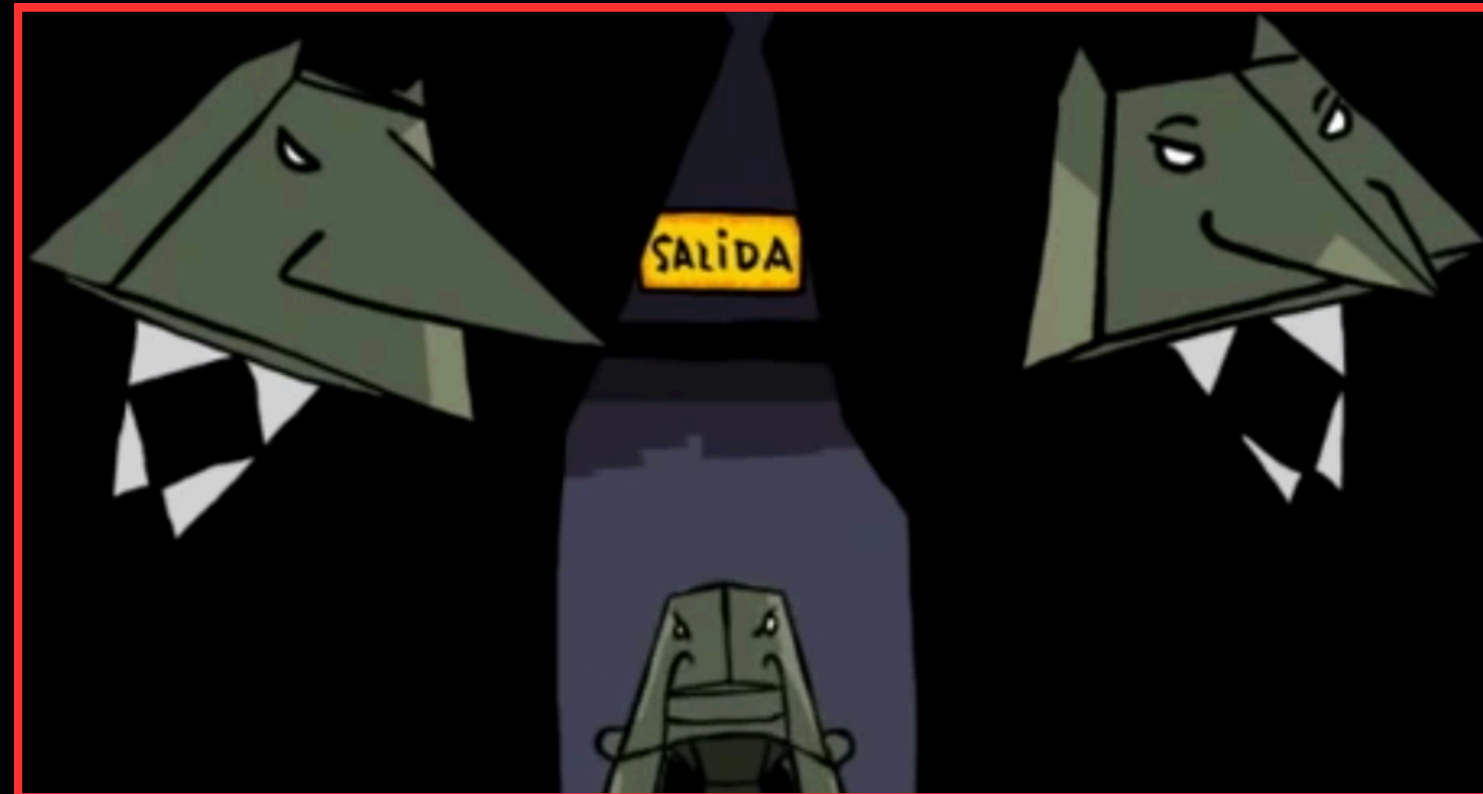
THE WATER WAR

ΟΙ ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ

Coordinadora
(Συμμαχία για την Υπεράσπιση του
Νερού και της Ζωής)

Μάνφρεντ Ρέγιες Βίγια (ο δήμαρχος)
& η παράταξή του

Οι εκπρόσωποι
της εταιρείας
Aguas del Tunari

ΟΙ ΟΜΑΔΕΣ ΠΟΥ ΘΑ ΥΠΟΔΥΘΟΥΝ ΤΟΥΣ ΡΟΛΟΥΣ

Βήμα 1ο

Συζητήστε στην ομάδα και καταγράψτε σε λίγες γραμμές το **προφίλ** της ομάδας που θα υποδυθείτε (ποιοι είναι, ποιος ο ρόλος τους στην υπόθεση-ποια στάση κρατούν και υποστηρίζουν, ποια είναι τα κίνητρά τους, ποιες οι βασικές τους αξίες, ποια τα συναισθήματά τους)

Βήμα 2ο

Ποια είναι η **θέση** σας απέναντι στο ερώτημα που τίθεται;
Καταγράψτε τα **βασικά επιχειρήματα** που θα επιστρατεύσετε στη διαβούλευση για να υποστηρίξετε τη θέση σας.

Βήμα 3ο

Επιλέξτε **ποια/ ποιος θα εκπροσωπήσει** την ομάδα παρουσιάζοντας τη θέση και τα επιχειρήματα της ομάδας.

ΟΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΕΣ

Κατά την προετοιμασία των ομάδων συζητάτε μεταξύ σας για το σενάριο και προσπαθείτε να σκιαγραφήσετε το προφίλ του κάθε ρόλου και να προβλέψετε πιθανά επιχειρήματα που μπορεί να φέρει στη συζήτηση. Μοιράζετε αρμοδιότητες ως προς το τι θα σημειώνει ποια/ποιος κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού.

Κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού **παρατηρείτε και καταγράφετε:**

- Ποια ήταν τα **βασικά επιχειρήματα** κάθε πλευράς/ ρόλου; Καθρέφτιζαν το προφίλ ρόλου; Ήταν αρκετά; Ήταν αρκετά πειστικά;
- Υπήρξε **μετατόπιση** σε κάποια από τις δύο θέσεις που εκφράστηκαν;
- Ποια πλευρά θεωρείτε ότι **ανέπτυξε και υποστήριξε πιο 'επιτυχημένα' τις θέσεις της** και γιατί;
- Ποιες είναι οι **βασικές αξίες** που 'κρύβονται' πίσω από τις θέσεις που εκφράστηκαν από τις δύο πλευρές;

Ας μοιραστούμε σε ομάδες...

έχετε 15 λεπτά

Η διαβούλευση αρχίζει

Reflection

Ποια θεωρείτε ότι είναι τα μαθησιακά οφέλη από αυτή τη δραστηριότητα;

Θα επιλέγατε να την εντάξετε στην εργαλειοθήκη σας ως εκπαιδευτικοί;

Γιατί ναι ή γιατί όχι;

Ποιο θεωρείτε ότι είναι ένα δυνατό στοιχείο της δραστηριότητας;

Ποιο θεωρείτε ότι είναι ένα αδύναμο στοιχείο της δραστηριότητας;

Ποιες δυσκολίες μπορεί να αντιμετωπίσει ένας εκπαιδευτικός που θα επιχειρήσει να υλοποιήσει ένα παιχνίδι ρόλων;

Η ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΤΕΧΝΙΚΗ

ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΡΟΛΩΝ

ΠΑΙΞΙΜΟ ΡΟΛΩΝ ΜΕ ΒΑΣΗ ΜΙΑ
ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ/ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΡΟΛΩΝ

ΠΑΙΞΙΜΟ ΡΟΛΩΝ ΜΕ ΒΑΣΗ ΜΙΑ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ/ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΖΗΤΑΜΕ ΑΠΟ ΤΙΣ ΜΑΘΗΤΡΙΕΣ & ΤΟΥΣ ΜΑΘΗΤΕΣ ΝΑ
ΑΥΤΟΣΧΕΔΙΑΣΟΥΝ ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΝΤΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ
ΓΙΑ ΝΑ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΟΥΝ ΤΗ ΘΕΣΗ ΤΟΥ ΡΟΛΟΥ ΤΟΥΣ

ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ & ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΞΙΩΝ
ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΩΝ
ΕΝΣΥΝΑΙΣΘΗΣΗ

ανάλυση
συγκρουσιακών
καταστάσεων

ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΡΟΛΩΝ

ΠΑΙΞΙΜΟ ΡΟΛΩΝ ΜΕ ΒΑΣΗ ΜΙΑ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ/ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ

εξηγεί το στόχο και εισάγει την ιστορία/ καρτέλες ρόλων

*διανέμει τους ρόλους
σε εθελοντική βάση
ή με τυχαίο τρόπο*

καλλιεργεί ένα θετικό και ζεστό κλίμα

δεν παρεμβαίνει και παροτρύνει την αυθόρμητη
αντίδραση στο βίωμα του ρόλου

ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΡΟΛΩΝ

ΠΑΙΞΙΜΟ ΡΟΛΩΝ ΜΕ ΒΑΣΗ ΜΙΑ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ/ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ & ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΞΙΩΝ
ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΩΝ
ΕΝΣΥΝΑΙΣΘΗΣΗ

ανάλυση
συγκρουσιακών
καταστάσεων

- οι μαθητές αντιλαμβάνονται τις **διαφορετικές οπτικές/ συμφέροντα και αξίες** που μπορεί να έχουν διαφορετικές κοινωνικές ομάδες
- μέσα από τη διαδικασία αυτή ασκούν τη **δημιουργική τους σκέψη** (πειστικά και πρωτότυπα επιχειρήματα) & την **κριτική σκέψη** (ανάλυση αξιών και απόψεων/ ιδεών)

ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΡΟΛΩΝ

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΩΝ

μια ομάδα μαθητών/ μαθητριών παρατηρεί τη διαδικασία και καταγράφει:

- τις **αξίες** που 'κρύβονται' πίσω από κάθε ρόλο
- το **είδος και το πλήθος των επιχειρημάτων** που χρησιμοποιούνται

αξιολογεί:

- την **πειστικότητα** των επιχειρημάτων
- τη **μετατόπιση ή μη κάποιας εκ των θέσεων** που εκφράζονται

οι παρατηρήσεις τους αποτελούν τη βάση για την **αναστοχαστική συζήτηση κλεισίματος & συμπερασμάτων**

Ποιες διδακτικές τεχνικές χρησιμοποιούμε στην ΠΕ?

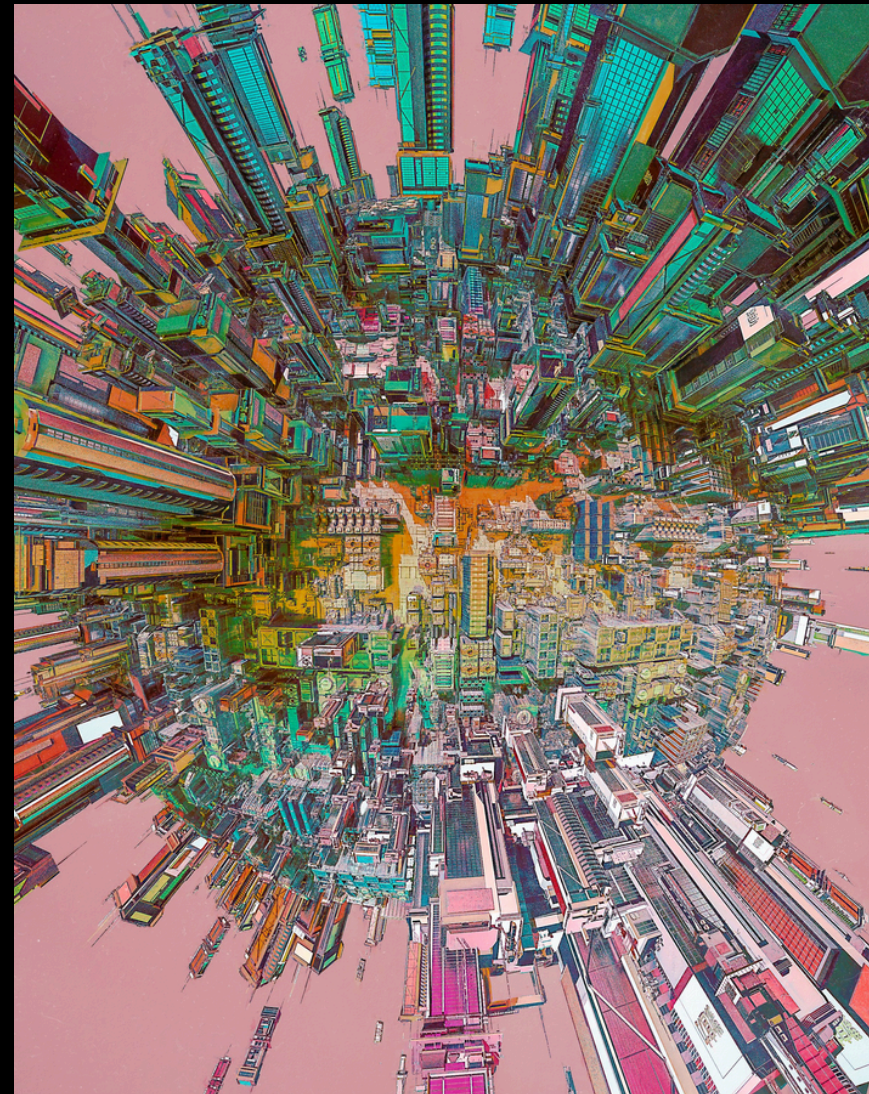
Ο ΚΟΣΜΟΣ ΓΥΡΩ ΜΑΣ

η περιβαλλοντική μας πραγματικότητα

σύνθετο & περίπλοκο
οικοσύστημα

βιο-φυσικές & κοινωνικές
διαδικασίες

αλλαγή

ΟΛΑ ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ
ΕΠΙΚΑΛΥΠΤΟΝΤΑΙ

ΑΛΛΗΛΕΠΙΔΡΟΥΝ & ΑΛΛΗΛΟΣΥΜΠΛΗΡΩΝΟΝΤΑΙ

... ΣΕ ΣΥΝΕΧΗ ΚΙΝΗΣΗ

ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΣΕ ΑΛΛΑΓΗ

ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΡΙΣΚΟΥ

πολίτες

ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ να επεξεργάζονται και να διαχειρίζονται:

- την αβεβαιότητα
- ασαφείς/χαοτικές καταστάσεις
- συγκρουόμενες διαστάσεις, αξίες, συμφέροντα
- αμφιλεγόμενες κοινωνικές κατασκευές

outdoor
education

place-based
education

biodiversity
education

peace education

climate change
education

τα τελευταία
100 χρόνια...

health
education

human
rights
education

citizenship
education

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ
ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ
ΤΗΣ ΦΥΣΗΣ
NATURE CONSERVATION
EDUCATION

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ
ENVIRONMENTAL EDUCATION

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΑΕΙΦΟΡΙΑ
SUSTAINABILITY EDUCATION

ΤΙ ΘΕΛΟΥΜΕ ΝΑ ΑΛΛΑΞΟΥΜΕ Ή ΝΑ ΑΝΑΠΤΥΞΟΥΜΕ ΣΤΟΥΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΟΥΣ?

ή μήπως....

Πώς θα δημιουργήσουμε **συνθήκες & υποστηρικτικούς
μηχανισμούς** που θα επιτρέψουν στους μελλοντικούς πολίτες
να αναπτυχθούν σε ένα χαοτικό κόσμο σε διαρκή αλλαγή?

ΕΡΓΑΛΕΙΟΠΟΙΗΣΗ

ή μήπως....

ΧΕΙΡΑΦΕΤΗΣΗ

Οι νέοι εκδηλώνουν μια
αυξανόμενη
ευαισθητοποίηση & επιθυμία
να εμπλακούν σε ζητήματα
αειφορίας

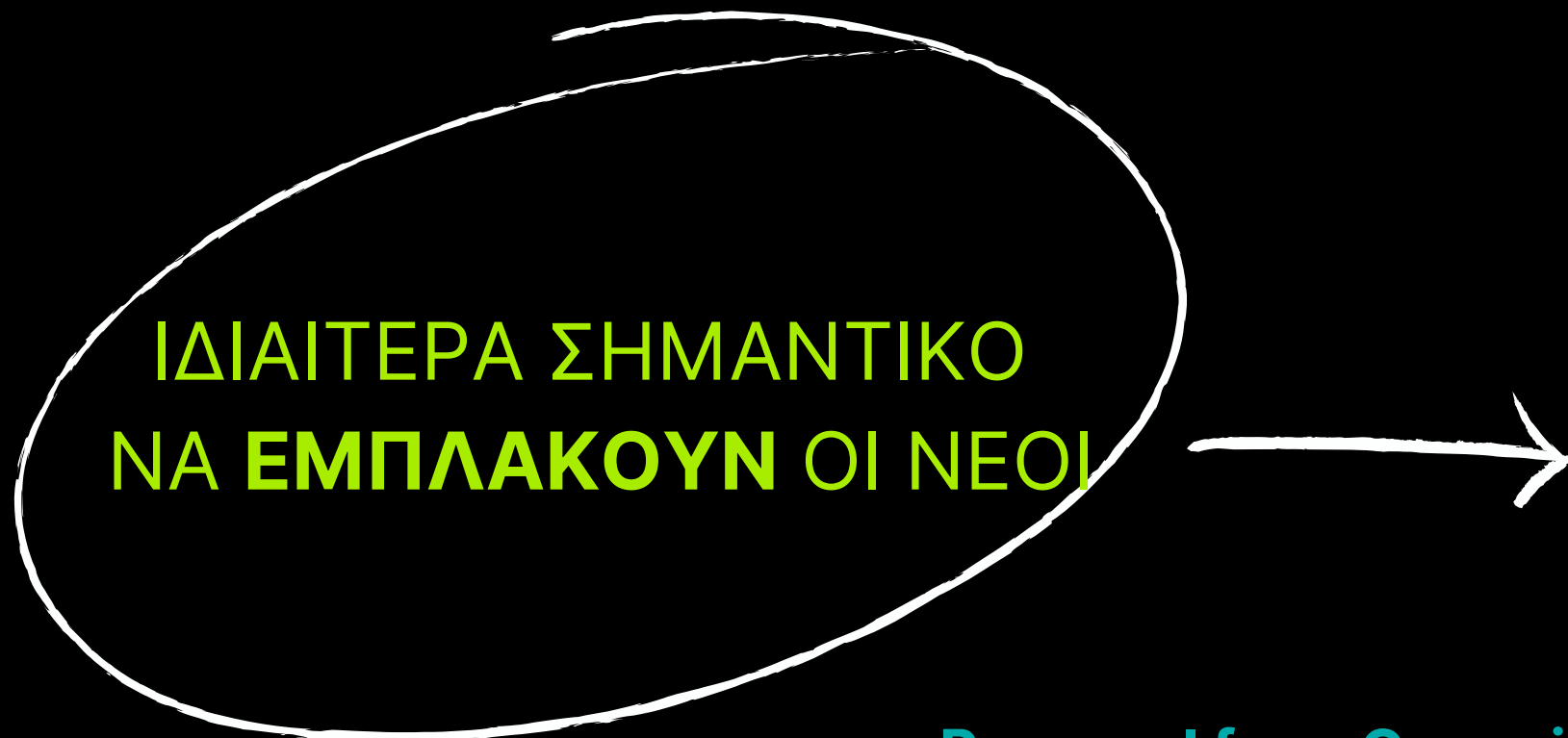

αισθάνονται όλο και λιγότερο ότι
μπορούν να φέρουν την αλλαγή & να κάνουν τη διαφορά

ΑΔΥΝΑΜΟΙ

ΚΑΤΑΚΛΥΣΜΕΝΟΙ

ΠΑΡΑΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ ΛΥΣΕΩΝ

Proposal for a Council Recommendation on learning for environmental sustainability

COYNCIL OF THE EUROPEAN UNION, 2022

Πώς θα εκπαιδεύσουμε τα παιδιά
“στην ολότητά τους” για να αντιμετωπίσουν την αβεβαιότητα του
σήμερα και να διαμορφώσουν ένα καλύτερο μέλλον?

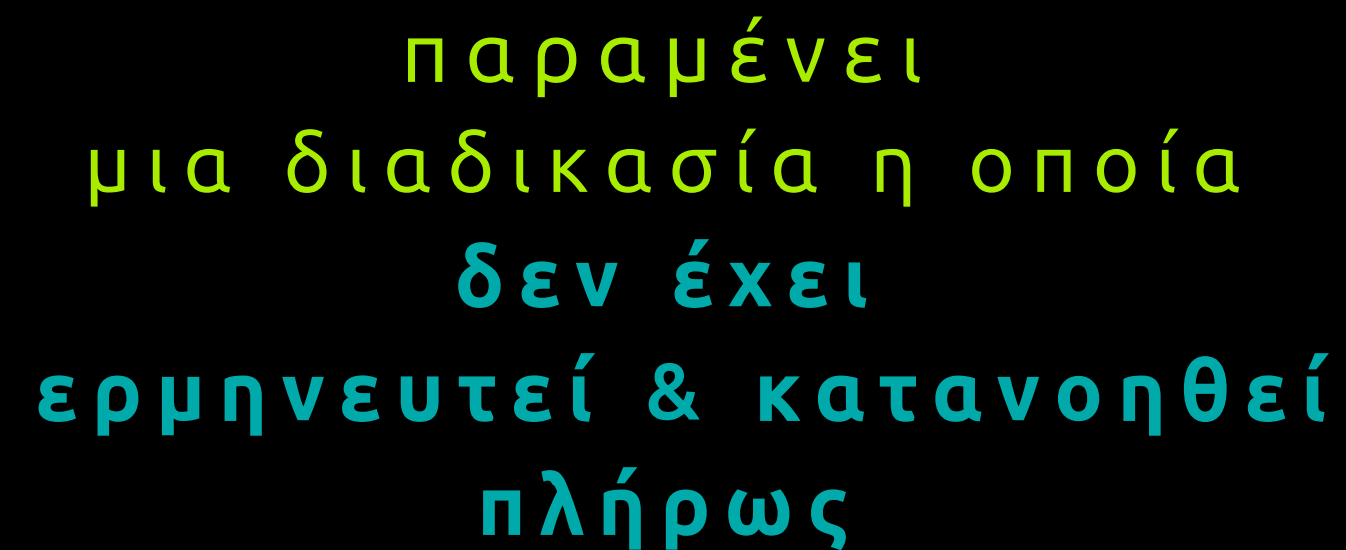
Πώς θα πετύχουμε τους παιδαγωγικούς στόχους της ΠΕΑ?

ΠΟΙΕΣ ΕΙΝΑΙ ΟΙ
ΚΑΤΑΛΛΗΛΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ?

για να δημιουργήσουμε
μαθησιακές ευκαιρίες για... ανάπτυξη

ΚΡΙΤΙΚΗΣ ΣΚΕΨΗΣ

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΣΚΕΨΗΣ

ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ
ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ
ΙΑΤΡΙΚΗ
ΒΙΟΛΟΓΙΑ

ΘΕΩΡΙΕΣ ΜΑΘΗΣΗΣ

...στη βιβλιογραφία συναντάμε πολλές θεωρίες μάθησης

ΘΕΩΡΙΕΣ ΜΑΘΗΣΗΣ

...στη βιβλιογραφία συναντάμε πολλές θεωρίες μάθησης

ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΙΣΜΟΣ

ΕΠΟΙΚΟΔΟΜΙΣΜΟΣ

ΓΝΩΣΤΙΚΕΣ ΘΕΩΡΙΕΣ

ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΤΙΚΗ
ΘΕΩΡΙΑ

ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ
ΠΟΛΛΑΠΛΗΣ
ΝΟΗΜΟΣΥΝΗΣ

ΠΟΛΥΜΕΣΙΚΗ
ΜΑΘΗΣΗ

ΘΕΩΡΙΑ ΤΩΝ
ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΣΤΥΛ

ΘΕΩΡΙΕΣ ΜΑΘΗΣΗΣ

οι σύγχρονες προσεγγίσεις
επηρεάζονται από το
ρεύμα...

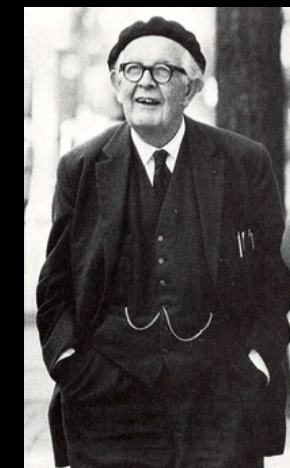

ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΙΣΜΟΣ

behaviorism

Watson
Skinner
Pavlov
Thorndike

ΓΝΩΣΤΙΚΟΣ

Piaget

ΕΠΟΙΚΟΔΟΜΙΣΜΟΣ

constructivism

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ

Vygotsky

Bruner

ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΙΣΜΟΣ

ο άνθρωπος είναι
ένας **άγραφος χάρτης**/ ένα **άδειο δοχείο**

και πηγές γνώσης του δεν είναι παρά
οι αισθήσεις & η εμπειρία του

ΒΑΣΙΚΟ ΣΚΕΠΤΙΚΟ

- ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ
- ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑΤΑ
- ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΕΣ
- ΤΕΜΑΧΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΥΛΗΣ
- ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ
- ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΛΟΓΙΣΜΙΚΑ

Ο διδάσκων σχεδιάζει με προσοχή τις **μαθησιακές απαντήσεις** που θέλει να αναπτύξουν οι εκπαιδευόμενοι.

Με κατάλληλα **ερεθίσματα** προκαλεί τις απαντήσεις τους.

Αυτή η δραστηριότητα επαναλαμβάνεται και ενισχύεται μέσω της **επιβράβευσης** και της **ενθάρρυνσης**.

ΜΗΧΑΝΙΣΤΙΚΗ ΚΑΤΑΚΤΗΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

ΕΠΟΙΚΟΔΟΜΙΣΜΟΣ

ο άνθρωπος
κατασκευάζει τη δική του
ερμηνεία και κατανόηση για τον κόσμο γύρω του

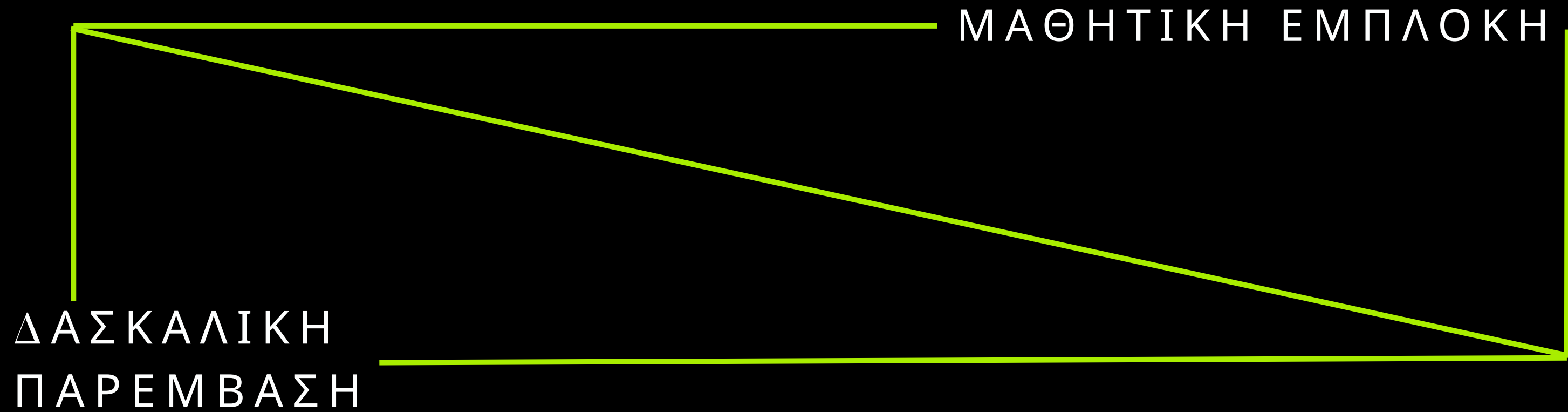
μέσα από την εμπειρία/ το βίωμα
και τον (ανα)στοχασμό του πάνω στην εμπειρία αυτή

ΕΝΕΡΓΟΣ
ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΣ

ΓΝΩΡΙΖΟΥΜΕ ΑΡΚΕΤΑ

εδώ και πολύ καιρό....

ΜΟΡΦΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

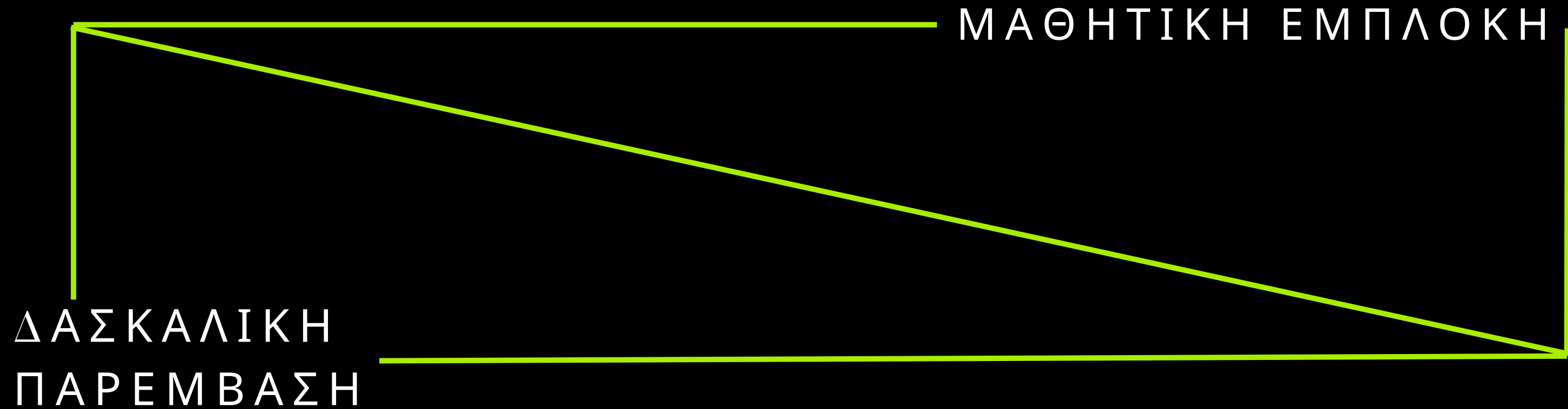

ΔΑΣΚΑΛΟΚΕΝΤΡΙΚΕΣ

ΜΑΘΗΤΟΚΕΝΤΡΙΚΕΣ

ΟΜΑΔΟΚΕΝΤΡΙΚΕΣ

ΜΟΡΦΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

ΔΑΣΚΑΛΟΚΕΝΤΡΙΚΕΣ

ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΔΡΑΣΗΣ &
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΑΝΗΚΕΙ ΣΤΟΝ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ

ΜΑΘΗΤΟΚΕΝΤΡΙΚΕΣ

ΟΙ ΑΝΑΓΚΕΣ, ΟΙ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ
ΚΑΙ ΤΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΑ ΤΟΥ
ΠΑΙΔΙΟΥ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΡΥΘΜΙΣΤΕΣ
ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΟΜΑΔΟΚΕΝΤΡΙΚΕΣ

ΟΙ ΜΑΘΗΤΕΣ ΒΡΙΣΚΟΝΤΑΙ
ΣΤΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΗΣ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ
ΑΛΛΑ
ΩΣ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΕΝΗ
ΜΙΚΡΟ-ΟΜΑΔΑ ΚΑΙ ΟΧΙ
ΩΣ ΑΤΟΜΑ

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΣΤΟΧΟΣ

η μετάδοση του σώματος της γνώσης που έχει συσσωρευθεί στη νέα γενιά

μέσα σε ένα πλαίσιο με συγκεκριμένο μοτίβο οργάνωσης και κανόνων

ΒΙΒΛΙΑ: αντιπροσωπεύουν τη σοφία

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ: όργανα που μεταδίδουν τη σοφία και επιβάλλουν τους κανόνες

Η γνώση είναι κάτι **στατικό**.
Μια υπόθεση 'τελειωμένη'.

ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΣΤΟΧΟΣ

η έκφραση και καλλιέργεια της μοναδικότητας του ατόμου

μέσα σε ένα πλαίσιο 'ελεύθερης' δραστηριότητας

ΕΜΠΕΙΡΙΕΣ: προετοιμάζουν για ένα κόσμο σε συνεχή αλλαγή

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ: επιλέγουν και σχεδιάζουν/ προετοιμάζουν κατάλληλες και ποιοτικές εμπειρίες

Η γνώση είναι κάτι **εξελισσόμενο**.
Λαμβάνουμε πάντα υπόψη και αξιοποιούμε το πλαίσιο.
Dewey, 1938

**ΕΣΕΙΣ ΤΙ ΕΙΔΟΥΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ
ΘΕΩΡΕΙΤΕ ΟΤΙ ΕΧΕΤΕ ΒΙΩΣΕΙ?**

ΜΙΚΡΟ-ΟΜΑΔΑ

πάνω από έναν αιώνα ιστορίας στην εκπαίδευση

ΚΕΝΤΡΟ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ & ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

Γνώση= ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΟΝΤΟΤΗΤΑ

οικοδομείται μέσα από την εμπλοκή του ατόμου
σε συλλογικές μορφές επικοινωνίας

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΕΠΙΛΟΓΗ & όχι λύση ανάγκης

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΕΠΟΙΚΟΔΟΜΙΣΜΟΣ SOCIAL CONSTRUCTIVISM

Τα κοινωνικά συστήματα εξελίσσονται καλύτερα μέσα από συλλογικές και συνεργατικές διαδικασίες.

**εργασία
σε ομάδες**

ΙΔΑΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

5

ΡΟΛΟΙ
γραμματέας
εκπρόσωπος

**η ομάδα
καταξιώνεται μέσα
από το ΕΡΓΟ που
παράγει**

ΣΗΜΑΝΤΙΚΑ ΣΗΜΕΙΑ

- ΠΡΟΗΓΕΙΤΑΙ ΕΝΑ ΔΙΑΣΤΗΜΑ ΓΝΩΡΙΜΙΑΣ & ΕΞΟΙΚΕΙΩΣΗΣ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ/ ΤΡΙΩΝ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ ΣΕ ΟΜΑΔΕΣ (ΑΠΟ ΤΟ ΑΤΟΜΟ ΣΤΗΝ ΜΙΚΡΟ-ΟΜΑΔΑ ΤΩΝ 2 ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΟΜΑΔΑ ΤΩΝ 4-5)

άμεση διδασκαλία των ομαδοσυνεργατικών δεξιοτήτων

- Ο ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΟΜΑΔΩΝ ΓΙΝΕΤΑΙ ΕΠΕΙΤΑ ΑΠΟ ΠΡΟΣΕΚΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ ΤΗΣ/ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ

παρατήρηση/ κοινωνιόγραμμα

- Η ΣΥΝΘΕΣΗ ΤΩΝ ΟΜΑΔΩΝ & ΟΙ ΡΟΛΟΙ ΜΕΣΑ ΣΤΗΝ ΟΜΑΔΑ ΕΝΑΛΛΑΣΟΝΤΑΙ ΑΝΑ ΔΙΑΣΤΗΜΑΤΑ

**η πρόοδος της εργασίας της ομάδας παρακολουθείται
από την/ τον εκπαιδευτικό**

- Η ΟΜΑΔΑ ΕΡΓΑΖΕΤΑΙ & ΠΑΙΡΝΕΙ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΗΝ ΠΛΕΙΟΨΗΦΙΑ

η διαφορετική άποψη αναφέρεται & δεν αποσιωπάται

ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΕΠΟΙΚΟΔΟΜΙΣΜΟΣ
SOCIAL CONSTRUCTIVISM

συνεργαζόμενοι

μαθαίνουμε

βιωματικά

οικοδούμε τη γνώση σε μια
προσωπική διαδρομή

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΜΙΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΤΕΧΝΙΚΗ?

γνωρίζετε κάποιες
διδασκτικές τεχνικές....?

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΜΙΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΤΕΧΝΙΚΗ?

ο όρος διδακτική τεχνική αφορά σε
ένα **παιδαγωγικό εργαλείο**
“ένα είδος δραστηριότητας”

αξιοποιείται στο πλαίσιο
της **στρατηγικής** μιας διδασκαλίας
&
χαρακτηρίζει τη μορφή της διδασκαλίας

ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

θεωρητικές
κατασκευές
(π.χ. εποικοδομισμός)

Approach: This level influences the way in which practitioners orient themselves towards all aspects of their work. The level includes theoretical constructs with emerging concepts and ideas which constitute the epistemological and socially constructed framework of those participants involved in co-creating a practice culture. At any particular time, and for a variety of reasons, one or other of these frameworks will be given a privileged position in leading the approach and shaping the methods and techniques.

ΜΕΘΟΔΟΣ

π.χ. μέθοδος project
βιωματική μέθοδος

Method: This level refers to the organisational patterns or practice protocol used both to set forth and bring forth aspects of the approach. Method encompasses the ways in which the activities of the systemic practitioner are both organized by the approach and facilitate the enactment of the approach.

ΤΕΧΝΙΚΗ

π.χ. καταιγισμός ιδεών
ανεστραμμένη τάξη
παιχνίδι ρόλων

Technique: This level refers to those specific activities practised by users of the approach that can be observed and even "counted" by an observer of the activity.

στην πραγματικότητα

ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΤΕΧΝΙΚΕΣ & ΜΕΘΟΔΟΙ ΤΗΣ ΠΕΑ

δημιουργικές

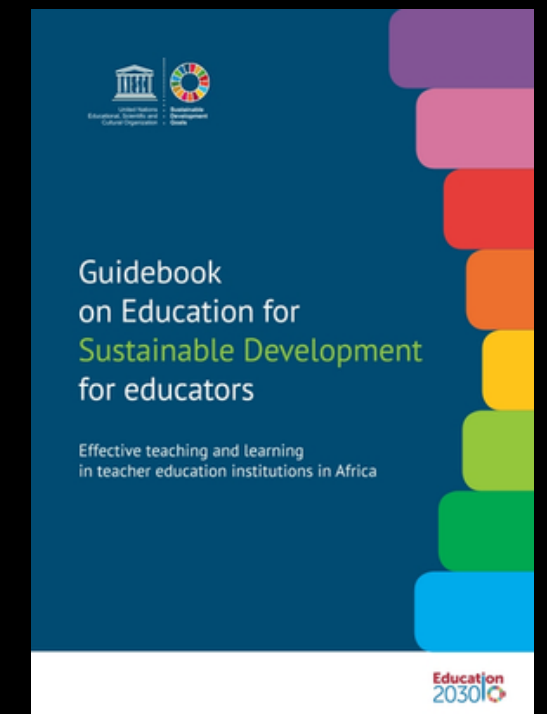
καινοτόμες

ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ & ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΕΣ

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ

προσαρμόζονται
για να υποστηρίξουν την ΠΕΑ

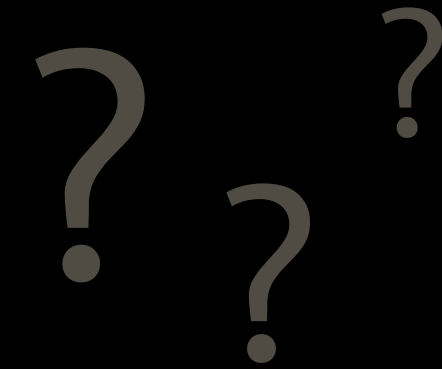

Guidebook on education for sustainable development for educators

UNESCO, 2018

ΓΙΑΤΙ
ΝΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΟΥΜΕ

ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ & ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΕΣ

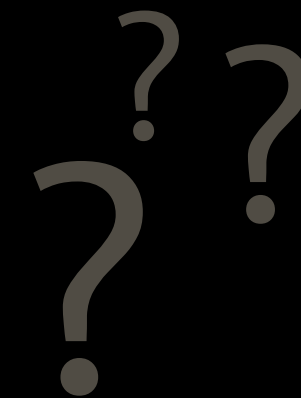
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ

ΒΑΣΙΣΜΕΝΕΣ ΣΤΗ ΘΕΩΡΙΑ ΤΟΥ
ΕΠΟΙΚΟΔΟΜΙΣΜΟΥ

ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΟΥΝ & ΕΜΠΛΕΚΟΥΝ
ΔΥΝΑΜΙΚΑ ΤΟΥΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΟΥΣ

ΓΙΑΤΙ
ΝΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΟΥΜΕ

ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ & ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΕΣ
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΟΙ

ΕΠΕΞΕΡΓΑΖΟΝΤΑΙ ΤΙΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ & ΤΙΣ
ΕΜΠΕΙΡΙΕΣ ΕΝΕΡΓΑ

ΚΑΘΩΣ ΕΡΓΑΖΟΝΤΑΙ **‘ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΖΟΥΝ’** ΤΗ ΝΕΑ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ
ΒΑΣΙΖΟΜΕΝΟΙ Σ’ ΑΥΤΗ ΤΗΝ **ΕΝΕΡΓΗ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ**

ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΥΝ

ΣΥΓΚΡΙΝΟΥΝ

ΑΝΑΛΥΟΥΝ

ΕΡΜΗΝΕΥΟΥΝ

ΔΙΕΡΩΤΩΝΤΑΙ

ΑΣΚΟΥΝ ΚΡΙΤΙΚΗ

ΕΞΕΤΑΖΟΥΝ ΑΞΙΕΣ

συνθέτουν όλα αυτά και τα **‘κουμπώνουν’**
στις γνωστικές δομές τους
οικοδομώντας ενεργητικά την
προσωπική τους
διαδρομή μάθησης

Guidebook on education for sustainable development for educators

UNESCO, 2018

ΟΤΑΝ ΠΡΟΣΑΡΜΟΣΤΟΥΝ ΚΑΤΑΛΛΗΛΑ...

είναι **μοναδικές** γιατί:

- Είναι εστιασμένες στην **ανάπτυξη γνώσης και ευαισθητοποίησης** καθώς και στην **καλλιέργεια κριτικής σκέψης** για **τοπικά και παγκόσμια ζητήματα αειφορίας**
- Στηρίζονται σε αρχές που προάγουν τη **συνεργασία, τη δημοκρατία και το σεβασμό της διαφορετικότητας** και των **δικαιωμάτων** των άλλων
- Επιτρέπουν στους εκπαιδευόμενους **να διερευνήσουν** και **να επιλύσουν** ζητήματα της πραγματικής ζωής και την υλοποίηση **δημιουργικών project**
- Επιτρέπουν στους εκπαιδευόμενους να εργάζονται και να παρουσιάζουν τα αποτελέσματα της δουλειάς τους **συνεργατικά** δίνοντας έδαφος και χώρο σε **πολλαπλές προοπτικές** και τη **χρήση των πολυμέσων**.

ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ & ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΕΣ

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ
ΤΕΧΝΙΚΕΣ

εργασία
σε ομάδες

ΚΑΤΑΓΙΣΜΟΣ
ΙΔΕΩΝ/
ΙΔΕΟΘΥΕΛΜΑ

ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΗΣΗ
ΕΝΝΟΙΩΝ/
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ
ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΟΥ
ΧΑΡΤΗ

ΜΕΛΕΤΗ
ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ

ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗ

ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΔΙΟΥ/
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ
ΕΠΙΣΚΕΨΗ

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ
ΦΑΚΕΛΟΥ
ΕΡΓΑΣΙΩΝ/
PORTFOLIO

ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΡΟΛΩΝ

ΠΕΙΡΑΜΑ

ΣΥΖΗΤΗΣΗ

ΚΛΙΜΑΚΑ
ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΜΕΩΝ
ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ/ RUBRIC

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ

ΣΥΝΤΟΜΗ
ΕΙΣΗΓΗΣΗ

(ΗΜΙ)ΔΟΜΗΜΕΝΗ
ΣΥΖΗΤΗΣΗ

ΔΟΜΗΜΕΝΗ
ΣΥΖΗΤΗΣΗ

ΕΠΙΔΕΙΞΗ

ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ & ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΕΣ

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ

που αξιοποιούνται στην ΠΕΑ

ΚΑΤΑΓΙΣΜΟΣ ΙΔΕΩΝ/
ΙΔΕΟΘΥΕΛΛΑ

διασαφήνιση & ανάλυση αξιών

αξιοποίηση των ΤΠΕ

έμφαση στην
τοπική διάσταση

ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΡΟΛΩΝ

ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΗΣΗ
ΕΝΝΟΙΩΝ/
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ
ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΟΥ
ΧΑΡΤΗ

εργασία
σε ομάδες

ΗΘΙΚΑ ΔΙΛΗΜΜΑΤΑ

ΜΕΛΕΤΗ
ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ

ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΔΙΟΥ/
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ
ΕΠΙΣΚΕΨΗ

ΣΥΖΗΤΗΣΗ -
(ΗΜΙ)ΔΟΜΗΜΕΝΗ

πώς θα επιλέξουμε την κατάλληλη τεχνική?

χαρακτηριστικά
της διδακτικής
παρέμβασης

το πλαίσιο
υλοποίησης

Σκοπός και στόχοι,
περιεχόμενο και
θέμα

τα
χαρακτηριστικά
& το στυλ του
εκπαιδευτικού

Ειδίκευση και εμπειρία,
προθυμία να πειραματιστεί
και να λειτουργήσει
ως μαθητευόμενος ο ίδιος

τα
χαρακτηριστικά
των
εκπαιδευόμενων

Ηλικία, ανάγκες,
ενδιαφέροντα, δεξιότητες,
προϋπάρχουσες γνώσεις...

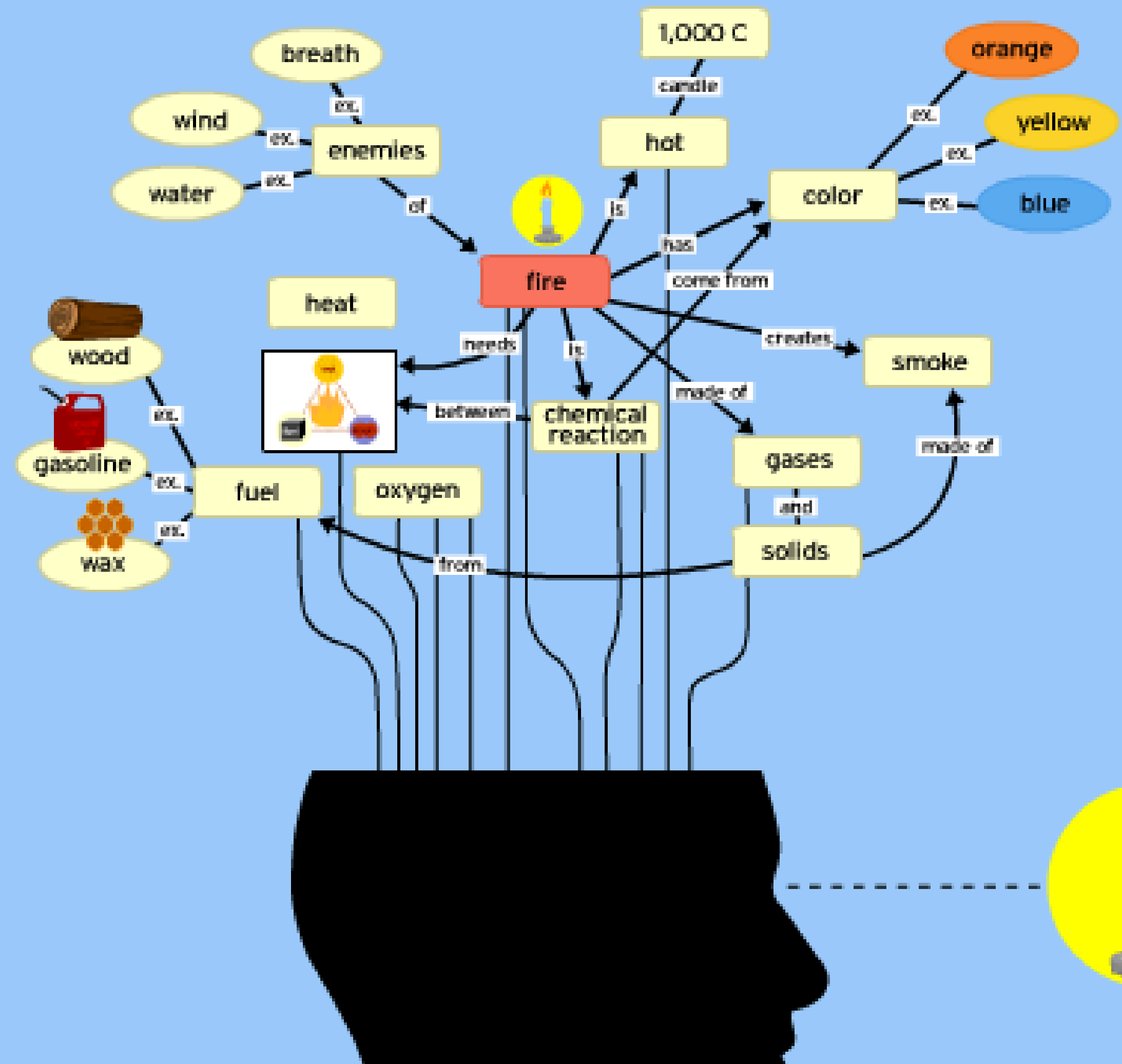
περιοριστικοί
παράγοντες

Χρονικά περιθώρια,
χώρος,
υλικοτεχνική υποδομή,
αριθμός μαθητών

Γεωγραφικό
(αστικό, αγροτικό..),
κοινωνικοοικονομικό,
πολιτιστικό,
τυπικό- μη τυπικό-
άτυπο

ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΗΣΗ
ΕΝΝΟΙΩΝ/
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ
ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΟΥ
ΧΑΡΤΗ

Χάρτης Εννοιών...

ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΗΣΗ
ΕΝΝΟΙΩΝ/
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ
ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΟΥ
ΧΑΡΤΗ

ΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΣΧΕΣΕΩΝ ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΕ ΕΝΝΟΙΕΣ

ΦΕΡΝΕΙ ΣΤΗΝ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ
ΤΙΣ ΝΟΗΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ
ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΩΝ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ

μπορεί να αξιοποιήσει
την εννοιολογική χαρτογράφηση για:

- **αρχική αξιολόγηση**/ ανάδειξη
προϋπαρχουσών γνώσεων & ιδεών
- **διαμορφωτική αξιολόγηση**/ έλεγχο της
πορείας της μαθησιακής διαδικασίας
- **τελική αξιολόγηση**/ αποτίμηση της επίτευξης
των στόχων

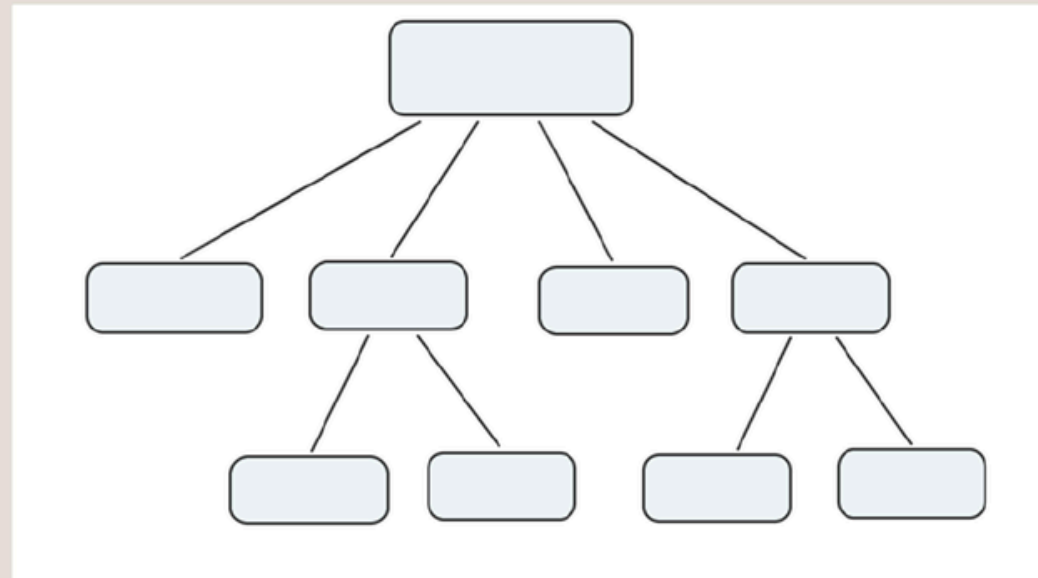
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΝΝΟΙΩΝ
ΣΥΣΧΕΤΙΣΗ ΕΝΝΟΙΩΝ
ΓΡΑΦΙΚΗ- ΟΠΤΙΚΗ ΑΝΑΠΑΡΑΣΤΑΣΗ

δυναμικό μαθησιακό
εργαλείο

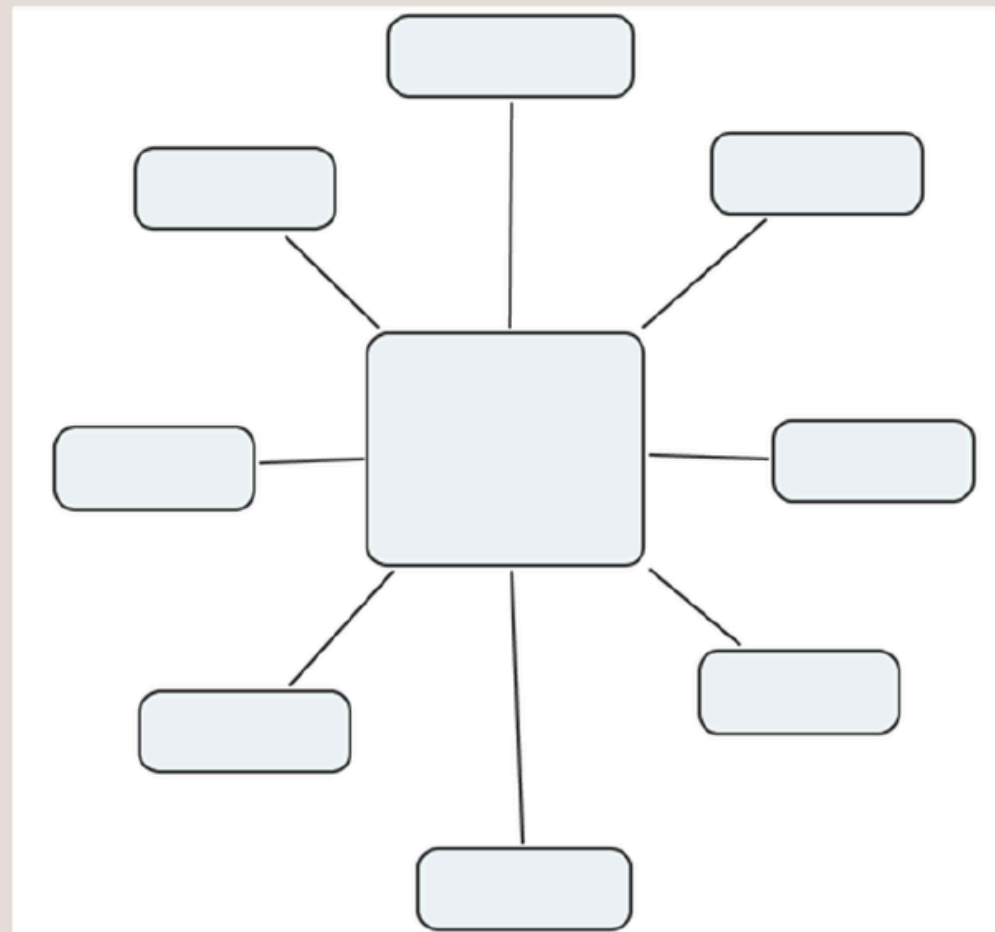
προάγει μεταγνωστικές
λειτουργίες

- οι έννοιες **αποκτούν νόημα** καθώς οι εκπαιδευόμενοι
εργάζονται πάνω σε ένα **κοινό 'οπτικό' αντικείμενο**
- μέσα από τη διαδικασία αυτή ασκούν τη **δημιουργική τους σκέψη** (χωροταξική σχεδίαση & αισθητική του χάρτη)
& την **κριτική σκέψη** (οργάνωση & συσχέτιση των εννοιών)

ΙΕΡΑΡΧΙΚΟΣ

ΑΡΑΧΝΟΕΙΔΗΣ

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΣ...

ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΗΣΗ
ΕΝΝΟΙΩΝ/
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ
ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΟΥ
ΧΑΡΤΗ

ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ...

- α) κατασκευή ενός χάρτη αποκλειστικά από τους μαθητές
- β) διόρθωση ενός δοσμένου χάρτη, κάνοντας τις απαιτούμενες τροποποιήσεις και διαγραφές στις έννοιες που απεικονίζονται και στις σχέσεις μεταξύ τους.
- γ) επέκταση ενός δομημένου χάρτη εννοιών, προσθέτοντας νέες έννοιες και συνδετικές λέξεις
- δ) συμπλήρωση ενός δοσμένου ημισυμπληρωμένου χάρτη με έννοιες και συνδέσμους
- ε) συνδυασμός των προηγούμενων

coggle COGGLE

mind MINDMEISTER

XMIND

SIMPLEMIND

CONCEPTDRAW MINDMAP

ConceptDraw
MINDMAP

ΜΕ ΤΗΝ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΤΠΕ

Ας πειραματιστούμε με τις έννοιες...
Ο εννοιολογικός χάρτης.

- Με έναν προσωπικό καταιγισμό ιδεών καταγράψτε έννοιες που εσείς συνδέετε με την έννοια “ΑΝΘΡΩΠΟΚΑΙΝΟ” (δημιουργήστε μια **τράπεζα εννοιών-λέξεων** από την οποία θα αντλείτε για το χάρτη)
- Σχεδιάστε το χάρτη σας και τοποθετήστε τις έννοιες στο χάρτη.

ΠΡΟΣΟΧΗ: Σκεφτείτε **πώς** θα τις συνδέσετε *μεταξύ τους*.

